

PERSBERICHT

Betrekken, luisteren en afwegen

Een onderzoek naar participatie in de gemeente Amersfoort

De gemeente Amersfoort maakt duidelijk werk van participatie, maar het is niet te herleiden of het beleid en de uitvoering effectief en efficiënt zijn. Dat blijkt uit een onderzoek van de rekenkamer. Een van de redenen is dat het participatiebeleid geen concrete doelen kent. De besluiten verbeteren wel door participatie, maar dat is niet voor iedereen duidelijk. Ondanks intensieve participatie zijn participanten niet tevreden.

Bij participatie gaat het om het betrekken van inwoners bij wat de gemeente wil bereiken. Dit houdt in dat de gemeente besluiten niet alleen neemt, maar ook belanghebbenden uit de samenleving actief betreft. De rekenkamer onderzocht de wijze waarop de gemeente haar inwoners probeert te betrekken bij te maken keuzes. Daarvoor ging de rekenkamer in gesprek met gemeentemedewerkers en inwoners en bekeek zes casussen waarbij inwoners betrokken waren. Daarnaast is een enquête voorgelegd aan leden van het AmersfoortPanel over de ervaringen van inwoners met participatietrajecten.

Beleid heeft geen concrete doelen, kwaliteitscriteria en financiële kaders

De gemeente Amersfoort wil graag maatwerk leveren in participatietrajecten. Daarom wordt per project besloten hoe mensen kunnen mee praten, hoe de participatie er uitziet en hoeveel dat mag kosten. Het is niet duidelijk waarom er in het ene project meer ruimte is voor participatie dan in het andere project, zelfs als de projecten op elkaar lijken. De rekenkamer constateert onder meer dat de 'politieke gevoeligheid' van het project hierop van invloed is.

Uit het onderzoek blijkt dat de huidige werkwijze onvoldoende handvatten biedt om tot onderbouwde uitspraken te komen of de gemeente Amersfoort de participatietrajecten effectief en efficiënt inricht. De rekenkamer beveelt aan om de aanpak van participatietrajecten te standaardiseren en duidelijk te maken wat participatie mag kosten.

Ondanks grote inzet op participatie ontevreden inwoners

De rekenkamer stelt vast dat de gemeente Amersfoort duidelijk werk maakt van het betrekken van inwoners bij besluitvorming. De gemeente doet veel moeite om alle groepen te betrekken en communiceert duidelijk en uitgebreid over de voortgang en de resultaten. Naar het oordeel van de rekenkamer neemt de gemeente Amersfoort de uitvoering van participatie serieus en wordt er veel tijd gestoken in zowel de voorbereiding als de uitvoering van participatietrajecten.

Ondanks de goede wil, ondervindt de gemeente Amersfoort ook weerstand bij de uitvoering van participatietrajecten. Inwoners en de gemeente hebben soms verschillende verwachtingen over hoe en in hoeverre inwoners kunnen meepraten. Inwoners willen graag invloed hebben op de uiteindelijke beslissing, zoals of een plan al dan niet doorgaat. Maar in de praktijk kunnen participanten vaak alleen meepraten over de invulling van het plan, bijvoorbeeld over verlichting en bereikbaarheid. Dit leidt tot spanning tussen de democratische wens van raad en college om inwoners te betrekken, de verantwoordelijkheid van de gemeente om het algemeen belang te behartigen (dat soms afwijkt van individuele belangen), en de verwachtingen van inwoners om daadwerkelijk invloed uit te oefenen. De rekenkamer concludeert dat de inspanningen van de gemeente Amersfoort niet altijd leiden tot het gewenste resultaat. Ondanks de goede bedoelingen, ervaren inwoners niet altijd dat hun inspraak écht iets teweegbrengt.

Besluiten verbeteren door participatie maar dat is niet voor iedereen duidelijk.

Uit het onderzoek blijkt dat de verschillende partijen die bij participatie betrokken zijn een andere mening hebben over wanneer participatie succesvol is. Ambtenaren en het college vinden het bijvoorbeeld geslaagd als er nieuwe ideeën worden ingebracht. Raadsleden vinden het belangrijker dat participatie leidt tot meer steun voor de plannen. En inwoners vinden het vooral belangrijk dat ze gehoord worden en dat hun mening meegenomen wordt in de uiteindelijke beslissing. Wat daarbij niet helpend is, is wanneer politieke besluitvorming de participatie doorkruist. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren als er na de verkiezingen een nieuwe coalitie komt met andere plannen. Hierdoor kan het gebeuren dat de inspraak niet meer aansluit bij de uiteindelijke beslissing. Inwoners die meededen aan de inspraak, hebben dan het gevoel dat hun mening niet telt. De rekenkamer beveelt daarom ook aan om de spelregels van een participatietraject niet te wijzigen tijdens het traject.

Rapport en samenvatting

De rekenkamer heeft naast het onderzoeksrapport een infographic gemaakt van de onderzoeksuitkomsten. De documenten zijn te vinden op www.amersfoort.nl/rekenkamer.

Vervolg

De rekenkamer presenteert het onderzoek aan de gemeenteraad op 11 juni 2024. Op 3 september 2024 bespreekt de gemeenteraad het onderzoeksrapport en besluit daarna over de aanbevelingen.

Rekenkamer

Rekenkamer Amersfoort is een onafhankelijk orgaan met als taak het toetsen van het door de gemeente gevoerde bestuur. De rekenkamer voert onderzoeken uit en doet naar aanleiding daarvan aanbevelingen aan de gemeenteraad. De gemeenteraad besluit over deze aanbevelingen.

Noot voor de redactie (niet voor publicatie):

Informatie: Martine van Engen, secretaris rekenkamer, 033-469 40 65, rekenkamer@amersfoort.nl, www.amersfoort.nl/rekenkamer